

Landbrugsproduktion i harmoni med naturen

v. Heidi Buur Holbeck, Videncentret for Landbrug

Åbent hus arrangement
Videncentret for Landbrug d. 25.11. 2013

12. juni 2014

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske
Landbrugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne

Naturerhverv.dk

Danmark og EU investerer i landdistrikterne.

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)

Hvad er de centrale politiske rammer for naturen?

- Grøn vækst mål
- Habitatdirektivet – Natura 2000
- Naturbeskyttelsesloven
- Biodiversitetsmål – bevarelse af sjældne dyr og planter
- Natur- og landbrugskommissionens anbefalinger kommer snart – sætter nye retningslinjer i lighed med Grøn vækst

Central udfordring: Hvordan bliver der plads til både produktion og natur?

Natur som barrierer for husdyrproduktion

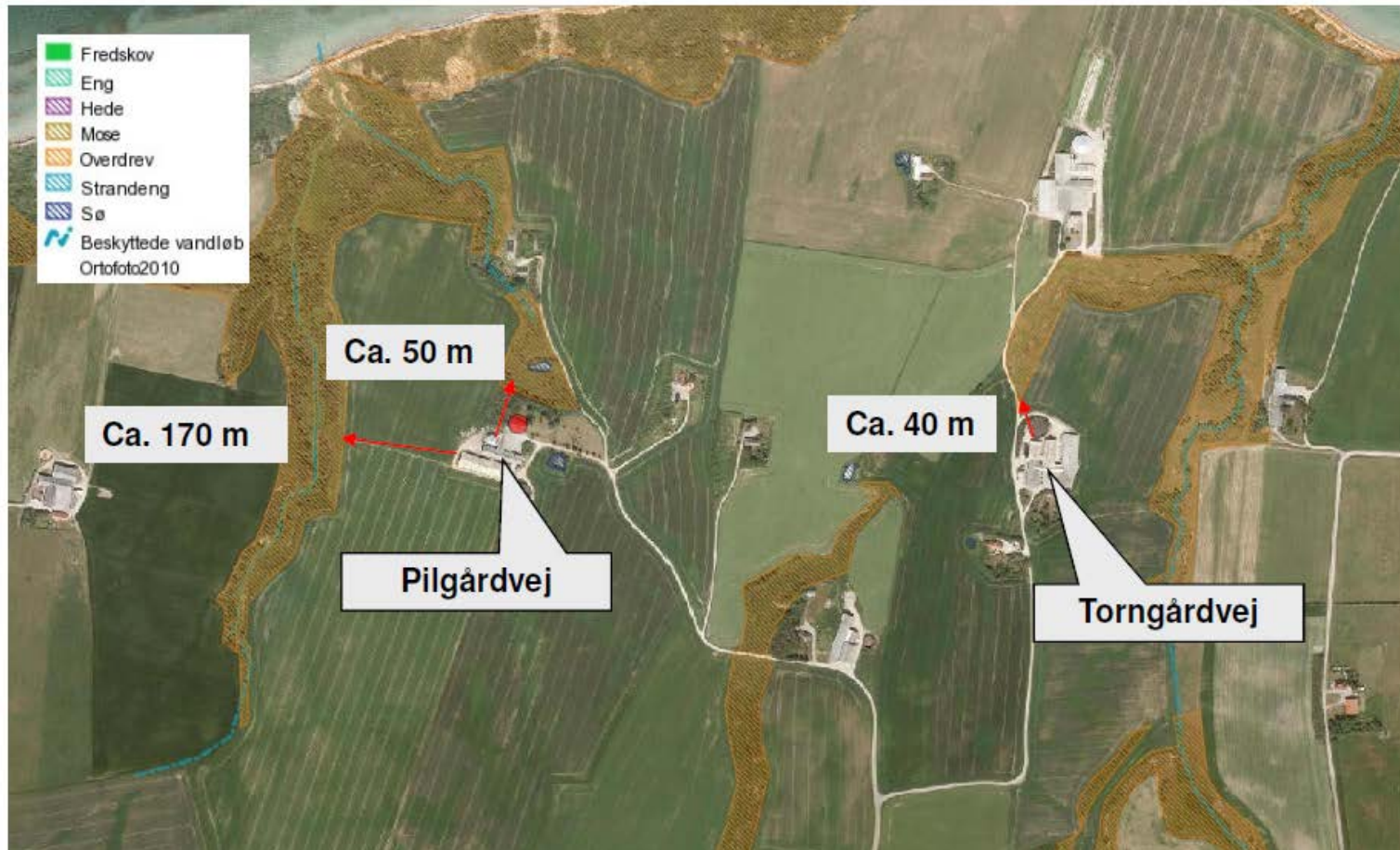
Case fra Lemvig:
 Overdrev på over 2,5 ha (kategori 2 natur) = max. 1 kg N/ha i totaldeposition

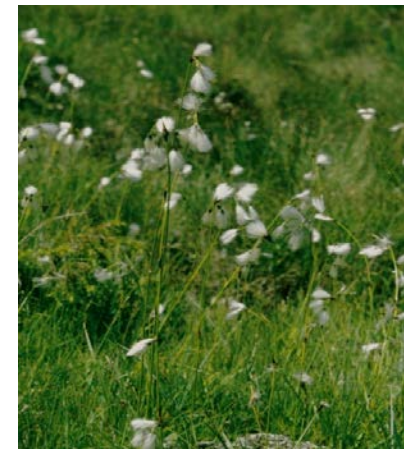

Case fra Lemvig

Følsomme naturområder §3

Biodiversitet: Fokus på beskyttelse af sjældne og truede dyr og planter

Forskellig naturværdi – forskelligt fokus

Naturarealer der aldrig har været dyrket

- Beskyttelse
- Evt. pleje

Halvkulturarealer

- §3 beskyttede arealer
- Pleje/Ekstensiv drift

Intensivt drevne arealer

- Hegn, insektvolde, barjordstriber mv.

De sjældne arter er på eksisterende naturarealer. Derfor fokus på plejen af disse arealer.

Smag på landskabet

Målet er at gøre det muligt at leve af at være naturplejer

- Via udvikling af et koncept for naturpleje
- Sikre nem afsætning af kød fra naturarealer
- Finde løsninger på de barrierer der er
- Bedre forståelse mellem kommuner og landmænd

Derudover har projektet fået støtte fra Kvægaftgiftsfonden, Region Midtjylland samt kommunerne Ringkøbing-Skjern, Skive, Holstebro og Randers.

Landmændenes tilgang til naturen

- Vil gerne naturen
- Fokus på indtjening
- Tiltag skal være praktisk mulige
- Bekymring for restriktioner og kontrol
- Forvirring omkring regler

Vi arbejder for forenkling af reglerne

Hvor og hvordan kan vi skabe god synergi mellem landbrug og natur?

- Vi formidler ny viden og afklaringer ud til landets landmænd og rådgivere
- Vi indgår i projekter med forskningsinstitutioner for at sikre praktisk udmøntning af forskningen
- Vi viser de gode eksempler på, hvor det kan lade sig gøre, rimeligt enkelt, at give lidt mere plads til naturen i landbrugslandet

SJÆLDEN BILLE FUNDET MIDT PÅ EN DANSK MARK

Løbebilleren Stor Kamløber er kun fundet et par gange i Danmark i de sidste halvtreds år og er kategoriseret som forsvundet fra Danmark på den danske rødliste over truede arter. Stor var overraskelsen derfor, da forskere fra Aarhus Universitet opdagede en lokal bestand på en mark på Djursland.

Af [Christina Troelsen](#)

At finde ud af hvilke arter af insekter, der lever i og under den danske muld, er et tålmodighedsarbejde for forskerne. De sætter insektfælder ud, som ligner små urtepotter, gravet lidt ned i jorden. Fælderne bliver tømt en gang om ugen og prøverne sendt til bestemmelse.

De fleste arter, som går i fælderne, er velkendte i den danske natur, men sidste sommer indeholdt prøverne fra en mark på Djursland nogle rødbrune ca. 2 cm store biller, som fik forskerne til at spærre øjnene op; de viste sig at være af arten Stor Kamløber (*Dolichus halensis*), som er kategoriseret som forsvundet for Danmark på den danske rødliste over sjældne og truede arter.

De tidligere danske fund af Stor Kamløber har været enkeltindivider, men på marken på Djursland har forskerne fundet 35 eksemplarer af arten. Selvom billen er i stand til at flyve, er det usandsynligt, at der er tale om et enkeltstående tilfælde og forskerne vurderer derfor, at der er tale om en lokal bestand. Billen er forholdsvis almindelig i Sydeuropa og Sydøstasien, og det nye fund er et af de nordligste fund af arten, der er registreret.

Naturprojekt banede vejen

Stor Kamløber (*Dolichus halensis*) tilhører famil løbebiller, som er en artsrig familie af biller, u over hele verden med ca. 30.000 kendte arter over 300 i Danmark. Stor Kamløber kan blive cm lang og har en rødbrun farve. De fleste lèt er overvejende rovdyr både som larver og vok ernærer sig af snegle, orme, småinsekter osv Wikimedia Commons)

Den Danske Rødliste

En "rødliste" er en fortegnelse over forsvundne, truede, sårbare og sjældne plante- og dyrearter. På listen inddeles arterne i forskellige kategorier, hvor af den

De gode og nemme tiltag

- Pleje af eksisterende natur som f.eks.:
  - Bevare og pleje enge, hegn, remiser og vandhuller
- Nye tiltag som f.eks.:
  - Markvildtstiltag som vildtstriber
  - Udlægning af skæve hjørner og kanter

Muligheder for mere natur og vildt - det behøver ikke være så svært

- Viden om mulighederne – og rådgivning om regler er helt centralt...

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Faktaark

Nr. 1 • 2010
Revideret februar 2013

Gør markerne til gode levesteder for markvildtet

- Sådan kan tiltag for markvildtet etableres på de støtteberettigede marker

Derfor!

Lærken, haren og agerhønen er nogle af de dyr, der lever i og omkring dyrkede marker. Arterne har gennem mange år været i støt tilbagegang, fordi de mangler føde, dækning og ynglesteder. Små tiltag, der giver variation i forhold til afgrøden, er et vigtigt supplement, der giver dyrene mulighed for at gennemføre deres livscyklus. Dette faktaark giver eksempler på enkelte tiltag, der er mulige at etablere på støtteberettigede arealer.

Gode og enkelte tiltag

- Vildtstribe
- 2 meter barjordsstribe
- Insektvolde

Tiltagene kan etableres enkeltvis eller i kombination, men vær opmærksom på reglerne i Enkeltbetalingsordningen.

Det gode eksempel - så lidt skal der til

Ved en kombination af vildtstriber, 2 meter barjordsstriber og insektvolde giver det arter som agerhøns og harer og deres afkom føde i de perioder, hvor det ellers kniber. Samtidig får arterne gode rede-, skjule- og hvilesteder. Det gælder om at ændre strukturen og øge variationen i agerlandet. De enkelte tiltag kan forbinde eksisterende levesteder og virker hver for sig som ledelinier for såvel store som små dyr i naturen.

Barjordsstriber

Effekt

Barjordsstriberne bruges af hønsefuglene til at støvade (baleplads). På den måde holdes fjerdragten i orden. Både hønsefuglenes kyllinger og harekillingen har brug for bare pletter, hvor de kan tørre efter regnskyl. Desuden kan fuglene finde andre insekter og nye spire på striberne.

Regler

Maks. 2 meter brede. Striben skal placeres i markkanten. Fra 2012 er det ikke længere et krav, at der er levende hegn i markskellet, hvis man ønsker at placere en 2 meter barjordsstribe mellem en vildtstribe eller insektvold og hovedafgrøden. Det er dog en forudsætning, at vildtstriben eller insektvolden er placeret i tilknytning til et markskel. Hvis barjordsstriben ønskes midt i marken, skal marken opdeles. Kan ved mekanisk hjælp holdes fri for plantevækst.

Barjordsstriber må ikke etableres inden for 5 meter* fra søer, åbne vandløb, kystlinjer, samt beskyttede fortidsminder.

*Dog 10 m for søer og vandløb omfattet af randzoneloven.

Markkantsstribe

Ved at kombinere tiltag opnår man større effekt.

Lærkepletter

- Den danske bestand af sanglærker er mere end halveret siden midten af 1980'erne
- Vi laver et projekt med lokale rådgivere, landmænd og ornitologer
- Optælling viser, at 87,5 pct. af sanglærkerne var i de dele af markerne, hvor der var udlagt lærkepletter

Vigtigt samarbejde med de lokale rådgivere

Vi arbejder for integration af naturen i landbruget

- Naturpleje som driftsgren – der hvor naturen i forvejen er
- Bedre og mere gennemskuelige støtteordninger
- Rammebetingelser skal bygge på et fagligt grundlag
- Klarere regler i forbindelse med kontrol og krydsoverensstemmelse
- Fokus på løsninger af de barrierer der er

Tak for opmærksomheden!

